

2014 m. Lietuvos gyventojų apklausos dėl visuomenės informuotumo asmens duomenų apsaugos srityje rezultatų apibendrinimas

Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija (toliau – VDAI), siekdama gerinti savo veiklą ir sužinoti visuomenės nuomonę apie asmens duomenų apsaugą Lietuvoje, nuo 2006 m. kas antri metai užsako Visuomenės informuotumo asmens duomenų apsaugos srityje tyrimą (dėl lėšų stygiaus tyrimas nebuvo vykdomas 2012 m.). 2014 m. pabaigoje rinkos ir viešosios nuomonės tyrimų kompanija „Spinter tyrimai“ atliko daugiau kaip 1 tūkstančio Lietuvos gyventojų nuo 18 metų nuomonės asmens duomenų apsaugos klausimais tyrimą.

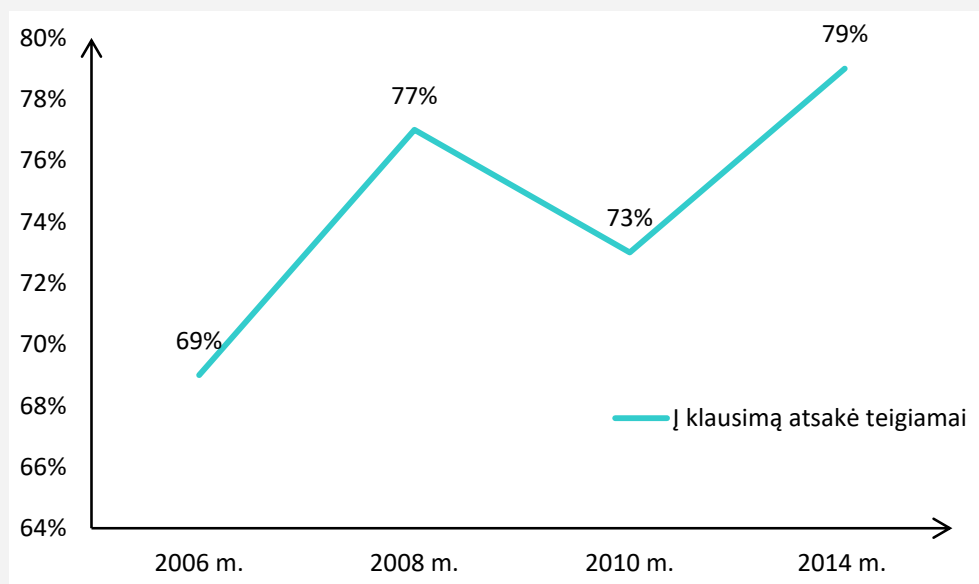
Ar žinote apie įstatymų Jums suteiktas teises asmens duomenų apsaugos srityje?

Remiantis apklausų duomenimis, Lietuvoje žinančiųjų apie įstatymų jiems suteikiamas teises asmens duomenų apsaugos srityje, t. y. teisę susipažinti su savo asmens duomenimis ir kaip jie yra tvarkomi, teisę nesutikti, kad jų asmens duomenys būtų tvarkomi ir kt., padaugėjo nuo 26 proc. (2006 m.) iki 43 proc. (2014 m.).

Ar Jums svarbus Jūsų asmens duomenų tvarkymas?

Įvairios institucijos, įstaigos, įmonės ir organizacijos renka ir tvarko asmens duomenis. Tai gali būti vardas, pavardė, asmens kodas, adresas, tautybė, duomenys apie sveikatą ir kt. Atliekant tyrimą, respondentams buvo pateiktas klausimas apie tai, ar juos domina, kokie jų asmens duomenys yra tvarkomi, kas juos tvarko, kaip jie tvarkomi ir saugomi. Remiantis 2014 m. tyrimo duomenimis, 79 proc. tyrimo dalyvių domino jų asmens duomenų tvarkymas. Palyginus 2006–2014 m. apklausų duomenis matyti, kad asmenų, kuriems svarbus jų asmens duomenų tvarkymas, daugėja (2006 m. – 69 proc., 2008 m. – 77 proc., 2010 m. – 73 proc.). 42 proc. 2014 m. apklaustųjų domino, kokie jų asmens duomenys yra tvarkomi, 34 proc. domino, kaip asmens duomenys tvarkomi ir saugomi, 29 proc. domino, kas tvarko jų asmens duomenis.

1 pav. Ar Jus domina Jūsų asmens duomenų tvarkymas, 2006–2014 m. duomenys (procentais)?

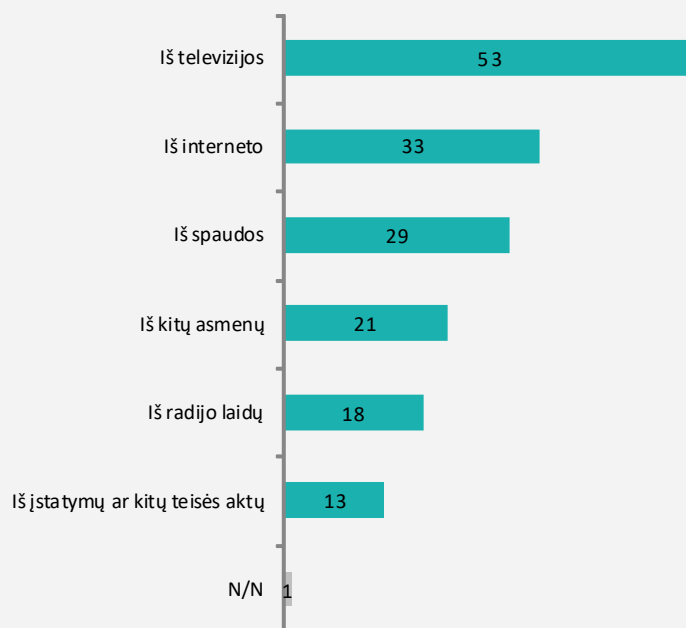
Ar žinote, kad už asmens duomenų apsaugą Lietuvoje yra atsakinga VDAI?

Iš tyrimų duomenų matyti, kad nuolatosis daugėja asmenų, žinančių, kad už asmens duomenų apsaugą Lietuvoje yra atsakinga VDAI. 2014 m. žinančių apie įstaigą buvo 47 proc. (2006 m. – 26 proc., 2008 m. – 42 proc., 2010 m. – 46 proc.).

Iš kokių šaltinių sužinojote apie VDAI veiklą?

2014 m. respondentai apie VDAI daugiausia sužinojo iš televizijos (53 proc.), interneto (33 proc.) ir spaudos (29 proc.).

2 pav. Iš kokių šaltinių sužinojote apie VDAI veiklą, 2014 m. tyrimo duomenys (procentais)?

Palyginus 2006–2014 m. apklausų duomenis matyti, kad kasmet Lietuvos gyventojai kaip populiariausią informacijos šaltinį sužinoti apie VDAI veiklą nurodė televiziją. Pastebima tendencija, kad nuosekliai daugėja asmenų, kurie kaip populiariausią šaltinį nurodė internetą – nuo 13 proc. 2006 m iki 33 proc. 2014 m. Kaip informacijos šaltinį nurodančių spaudą ypač sumažėjo 2014 m. – 29 proc., palyginti su 57 proc. 2010 m. Technologijų vystymasis lemia ir gyventojų įpročius. Internetas suteikia galimybes informaciją lengviau ir greičiau paskelbti, o gyventojai turi galimybę lengviau ją gauti.

1 lentelė. Iš kokių šaltinių sužinojote apie VDAI veiklą, 2006–2014 m. duomenys (procentais)?

Metai	Televizija	Internetas	Spauda	Kiti asmenys	Radio laidos	Įstatymai ir kiti teisės aktai
2006	54	13	46	23	15	15
2008	67	20	45	13	25	18
2010	64	26	57	15	22	18
2014	53	33	29	21	18	13

Kaip vertinate Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos veiklą?

Pastebima tendencija, kad 2006–2014 m. laikotarpiu daugėjo asmenų, gerai vertinančių VDAI veiklą. 2014 m. 25 proc. respondentų manė, kad VDAI dirba gerai ir labai gerai (2006 m. – 16 proc., 2008 m. – 11 proc., 2010 m. – 9 proc.). Atitinkamai per visą laikotarpį, kai atliekami šie tyrimai Lietuvoje, mažėjo asmenų, manančių, kad VDAI dirba blogai (2006 m. – 13 proc., 2008 m. – 8 proc., 2010 m. – 11 proc., 2014 – 8 proc.).

Informuotumas apie asmens duomenų apsaugą Lietuvoje

Asmenų informuotumo apie asmens duomenų apsaugą Lietuvoje rodiklis 2014 m. – 41 proc. Palyginus 2006–2014 m. laikotarpiu atliktų tyrimų duomenis, pastebimas šio rodiklio didėjimas, 2006 m. taip manančių respondentų buvo 20 proc. Atitinkamai nuo 2006 m. iki 2014 m. nuo 80 proc. iki 51 proc. sumažėjo asmenų, manančių, kad Lietuvos gyventojai apie asmens duomenų apsaugą yra informuoti prastai.

Lietuvos gyventojų nuomonė dėl nuobaudų pažeidėjams

63 proc. (2008 m. – 70 proc., 2010 m. – 69 proc.) dalyvavusiųjų šių metų apklausoje manė, kad asmens duomenų apsaugos reikalavimus pažeidę asmenys turi būti nubausti. 2014 m. manančiųjų, kad pažeidėjams pakanka tik pasitaisyti buvo 28 proc. (2008 m. – 19 proc., 2010 m. – 20 proc., 2006 m. – *nekleista*). 2014 m. nuomonę, kad pažeidėjas turi būti nubaustas, dažniau išreiškė vidutinių ir mažesnių pajamų grupės atstovai, mažesnių miestų, rajonų centrų ir kaimo vietovių gyventojai. Nuomonės, kad pažeidėjui pakanka pasitaisyti, dažniau laikėsi aukščiausio išsimokslinimo, didesnių pajamų grupės apklaustieji ir didmiesčių gyventojai.

Ko reiktų, kad Lietuvoje asmens duomenų apsauga būtų efektyvesnė?

Klausimas dėl efektyvesnės asmens duomenų apsaugos Lietuvoje į apklausas įtrauktas nuo 2010 m. Atsakydami dėl to, ko reiktų, kad Lietuvoje asmens duomenų apsauga būtų efektyvesnė, 2014 m. tyrimo duomenimis, 42 proc. tyrimo dalyvių manė, kad efektyvesnei Lietuvos asmens duomenų apsaugai reikia geresnio teisinio reguliavimo (2010 m. – 27 proc.). 2014 m., 30 proc. apklaustųjų teigimu, reiktų geresnio visuomenės informuotumo (2010 m. – 50 proc.). 2014 m. 27 proc. manė, kad šiuo tikslu reikalinga didesnė įstaigų ir įmonių, tvarkančių asmens duomenis, priežiūra (2010 m. – 52 proc.).

Kas patikimiausiai ir nepatikimiausiai Lietuvoje tvarko asmens duomenis?

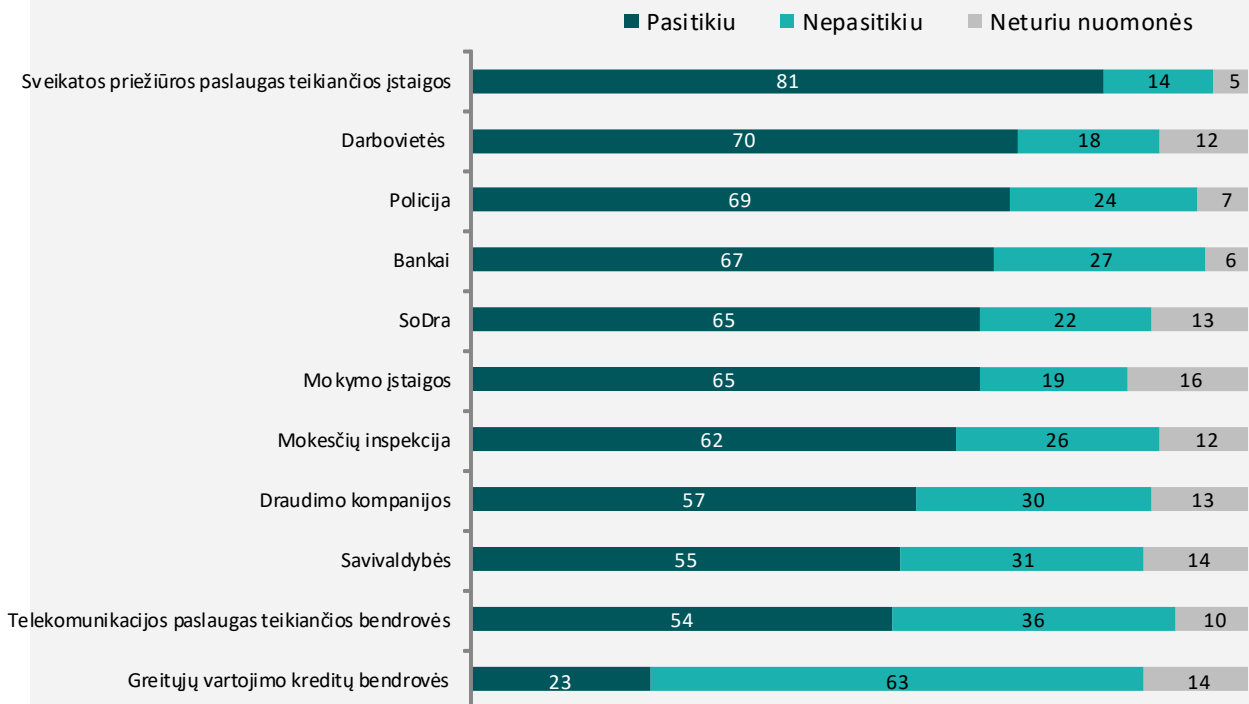
2014 m. Lietuvos gyventojai labiausiai pasitikėjo sveikatos priežiūros įstaigomis (81 proc.) ir manė, kad jos asmens duomenis tvarko tinkamai. Tarp duomenis valdančių institucijų mažiausiai pasitikėta greitųjų vartojimo kreditų bendrovėmis (23 proc.), jomis nepasitikėjo net 63 proc. apklaustųjų.

2010 m. buvo labiausiai pasitikima SODRA (70 proc.), sveikatos priežiūros paslaugas teikiančiomis įstaigomis (69 proc.) ir bankais (67 proc.). Labiausiai nepasitikėta greitųjų vartojimo kreditų bendrovėmis (51 proc.).

2008 m., Lietuvos gyventojų nuomone, tinkamiausiai asmens duomenis tvarkė SODRA (77 proc.). Buvo nemažai pasitikinčių bankais (71 proc.) ir sveikatos priežiūros įstaigomis (69 proc.). Gyventojai labiausiai nepasitikėjo telekomunikacijų paslaugas teikiančiomis bendrovėmis (45 proc.) ir policija (31 proc.).

2006 m., Lietuvos gyventojų nuomone, tinkamiausiai asmens duomenis tvarkė SODRA (67 proc.). Nemažai pasitikinčių sveikatos priežiūros įstaigomis (59 proc.) ir bankais (59 proc.). Gyventojai labiausiai nepasitikėjo policija (31 proc.) ir telekomunikacijų paslaugas teikiančiomis bendrovėmis (29 proc.).

3 pav. Kas patikimiausiai Lietuvoje tvarko asmens duomenis, 2014 m. tyrimo duomenys, (procentais)?

Kokiose srityse turėtų būti griežčiausia asmens duomenų apsauga?

Visais metais daugiausia Lietuvos gyventojų manė, kad griežčiausia asmens duomenų apsauga turėtų būti finansines paslaugas teikiančiose įmonėse ir įstaigose (2014 m. – 78 proc., 2010 m. – 77 proc., 2008 – 61 proc., 2006 m. – *neklausta*).

4 pav. Kokia veikla užsiimančiose įstaigose ar įmonėse asmens duomenų apsauga turėtų būti griežčiausia, 2014 m. tyrimo duomenys?

